

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

DUHOK İLİNDEKİ FUTBOL KULÜBÜ OYUNCULARININ YARATICI FİKİRLERİ VE
MOTİVASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ahmed Hussein AHMED

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2019

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

DUHOK İLİNDEKİ FUTBOL KULÜBÜ OYUNCULARININ YARATICI FİKİRLERİ
VE MOTİVASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE CREATIVE IDEAS
AND MOTIVATIONS OF FOOTBALL CLUB PLAYERS IN DUHOK PROVINCE

Ahmed Hussein AHMED

Prof. Dr. Abuzer TAŞ

Yüksek Lisans Tezi

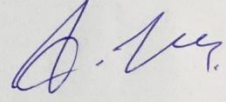
Van, 2019

KABUL VE ONAY

Ahmed Hussein AHMED tarafından hazırlanan "Duhok İlindeki Futbol Kulübü Oyuncularının Yaratıcı Fikirleri ve Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı bu çalışma, 11/11/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yükseklisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

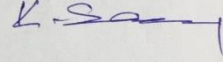
Jüri Başkanı(Danışman)

Prof.Dr.Abuzer TAŞ

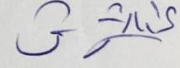
Jüri Üyesi

Dr.Öğr.Üyesi.Kemal SARĞIN

Jüri Üyesi

Dr.Öğr.Üyesi. Fatih ERİŞ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Doç. Dr. Fuat TANHAN

Enstitü Müdürü

Öz

Bu çalışmada, Duhok İlindeki Kulüp Antrenörleri ve Oyuncularının Yaratıcı Fikirleri ve Motivasyonlarının Başarıyla İlişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya gönüllü olarak katılan Duhok ilinde 2018-2019 sezonunda futbol kulüplerinde aktif olarak futbol oynayan amatör ve profesyonel sporcu 33 (%18,1) 17-20 yaş, 52 (%28,6) 21-24 yaş, 60 (%33,0) 25-28 yaş, 37 (%20,3) 29 ve üstü yaş olmak üzere toplamda 182 kişi katılmıştır. Çalışmaya katılan gönüllere yaratıcı düşünce ölçeği ve sporda motivasyon ölçeği uygulandı. Araştırmadan elde edilen verilerin normal dağılıma sahip oldukları belirlendikten sonra 2'li grup karşılaştırmaları için independent sample t testi, 2'den fazla gruplar için One-Way Anova testi ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi uygulanmıştır. Çalışma sonucunda yaratıcı düşünce yönünde pozitif bir ilişki görülmüş olup istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Sonuç olarak çalışmamız bulgularına göre yaratıcı düşüncenin motivasyonu pozitif yönde etkilediği yaratıcı düşünen kişinin motivasyonu da yüksek olabileceği söylenebilir. Bu bağlamda kişilerin yaratıcı düşünmesini sağlamaya yönelik eğitimlerin verilmesi motivasyonu da olumlu yönde etkileyebilir.

Anahtar Sözcükler: futbol, motivasyon, yaratıcı düşünce.

Abstract

In this study, it was aimed to investigate the relationship between the creative ideas and motivation of club coaches and players in Duhok province. 33 amateur and professional athletes actively playing football in football clubs in Duhok province in 2018-2019 season 33 (18.1%) 17-20 years, 52 (28.6%) 21-24 years, 60 (33.0%) A total of 182 people, 25-28 years of age, 37 (20.3%) of 29 and older, participated. Creative thinking scale and motivation scale in sports were applied to the volunteers who participated in the study. After determining that the data in the study had normal distribution, independent sample t test was used for group comparisons of two, One-Way Anova test for more than 2 groups and correlation analysis to determine the relationship between them. It was applied. The relationship between creative thinking and motivation of the participants is shown in Table 10. As a result of the study, a positive relationship was found in the direction of creative thinking and a statistically significant result was found ($p < 0.05$). In conclusion, according to the findings of our study, it can be said that creative thinking positively affects motivation and the motivation of the creative thinking person may be high. In this context, providing trainings to enable people to think creatively may affect motivation positively.

Keywords: football, motivation, creative thinking.

Teşekkür

Araştırma süresince, çalışmanın yürütülmesinde akademik bilgi ve deneyimleriyle bana destek olan değerli tez danışmanım Prof. Dr. Abuzer TAŞ'a, en içten saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum. Yüksek lisans eğitimim boyunca ve tez çalışmam süresince, yardım ve desteklerini esirgemeyen, değerli bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan kıymetli Van YYÜ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda eğitim veren çok değerli hocalarıma ve okul hayatım boyunca güvenlerini ve inançlarını arkamda hissettiğim aileme ve eşime sonsuz teşekkür ediyorum ve şükranlarımı sunuyorum.

İçindekiler

Öz.....	i
Abstract.....	ii
Teşekkür.....	iii
Tablolar Dizini.....	v
Bölüm 1 Giriş.....	1
Bölüm 2 Genel Bilgiler.....	3
Futbol.....	3
Motivasyon Kavramı.....	5
Yaratıcılık.....	13
Problem Durumu.....	20
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	20
Araştırma Problemi.....	20
Sayıtlar.....	21
Sınırlılıklar.....	21
Tanımlar.....	21
Bölüm 3 Yöntem.....	23
Araştırmanın Modeli.....	23
Araştırma Grubu.....	23
Verilerin Toplanması.....	23
Verilerin İstatistiksel Analizi.....	24
Bölüm 4 Bulgular.....	25
Bölüm 5 Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	30
Tartışma.....	30
Sonuç.....	34
Öneriler.....	35
Kaynakça.....	36

Tablolar Dizini

Tablo 1.Katılımcıların Yaşa Göre Dağılımları	25
Tablo 2.Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları	25
Tablo 3.Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları.....	25
Tablo 4. Katılımcıların Medeni Durumuna Göre Yaratıcı Düşüncelerinin Karşılaştırılması.....	26
Tablo 5.Katılımcıların Yaşa Göre Yaratıcı Düşüncelerinin Karşılaştırılması	26
Tablo 6.Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Yaratıcı Düşüncelerinin Karşılaştırılması.....	27
Tablo 7.Katılımcıların Medeni Durumuna Göre Motivasyonlarının Karşılaştırılması	27
Tablo 8. Katılımcıların Yaşa Göre Motivasyonlarının Karşılaştırılması	28
Tablo 9.Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Yaratıcı Düşüncelerinin Karşılaştırılması.....	28
Tablo 10.Katılımcıların Yaratıcı Düşünce ile Motivasyon arasındaki İlişki	29

Bölüm 1

Giriş

Sporcular, koçları, antrenman bilimcileri, spor psikologları ve spor ile ilişkili olan diğer birey ve kuruluşlar başarılı olabilmek adına üstün çaba sarf etmektedirler. Yüksek performans gösterilen yarış ve karşılaştırmaların sayıları oldukça artmaktadır. Uluslararası propaganda aracı olarak bilinmesinden itibaren rekabet üst düzeye çıkmıştır. Sporcuların performanslarını geliştirmek, uluslar arası alanda kendi ülkelerini en iyi şekilde temsil etmelerine olanak sağlamak için devlet politikaları oluşturulmakta ve büyük yatırımlar yapılmaktadır (Çam, 1990). Fakat günümüzde, spor alanında oldukça gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, eşit şartlarda ve eşit fiziksel yeteneklere sahip binlerce sporcudan sadece küçük bir kısmı üst düzey performans göstermektedir. Yani yetenek ve olanakları eşit olmasına rağmen elde ettikleri başarılar farklılık göstermektedir. Bu farklılığın bir çok sebebi vardır. Fakat bu sebeplerin içinde bireyin motivasyonu en önemliler içinde yer almaktadır (Başer, 1985).

Motivasyon kavramı, en kısa haliyle insanı çalışmaya sevk etmek, çalışmak için kişiyi harekete geçirmek ve isteğini artırmak olarak tanımlanmaktadır. Motivasyonu “kişilerin belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere kendi arzu ve istekleri ile davranmaları” olarak ta söylemek mümkündür (Koçel, 2003).

Yaratıcılık, genel olarak yeni bir şeyler ortaya çıkarabilme kapasitesi ve yeteneği olarak bilinir. Bu durum kısmen doğru olabilir ancak esasında yanlış bir yaklaşımdır. Her yenilik yaratıcı bireylerin eseri olmadığı gibi, gerçekten yaratıcı bireyler de her zaman bir şeyler yaratma imkanı elde edememektedirler. Yaratıcılığın tanımını yapacak olursak; Toplumla aynı olguya bakan fakat toplumdan farklı olarak algılayan ve farklı reaksiyon veren kişilerin sahip olduğu özellikler olarak tanımlayabiliriz (Macmillan, 1997).

Yaratıcılığı zekâ ile birleştirecek olursak; Zekâ; kavrama, karar verme, akıl yürütme gibi karmaşık üst düzey işlemlerde yaratıcılık ortaya çıkmaktadır. Kişinin zekâsı, çözümü yüksek zihinsel işlemler gerektiren problemler ile karşı karşıya getirilerek ölçülebilmektedir.

Sperman'a göre zeka; genel olarak zihinsel etkinliklerde işlem yapan genel bir zekâ vardır ve buna "g" faktörü denir. Belirli zihinsel etkinliğin gösterilebilmesi için genel zihinsel yeteneğin dışında gerek duyulan zihin gücüne "s" faktörü denilmektedir. (Selçuk ve Arakadaşları, 2003)

Woolfolk'a göre; bireyin kalıtım ya da öğrenme ürünü zihinsel işlevleri, bilgiyi edinme, hatırlama, geri getirme ve sorun çözebilme veya dünyaya uyum içinde olabilme yetenekleri olarak tanımlamaktadır (Açıkgöz, 2003).

Gardner'a göre (1983), ise; bir kişinin bir veya birden çok kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme ya da günlük ve mesleki hayatında yüz yüze kaldığı bir problemi etkin ve verimli bir şekilde çözebilme yeteneği olarak tanımlamaktadır.

Bu araştırmada, yaratıcı düşünce ve motivasyonun spor branşlarında yüksek performans gösterebilmeleri adına psikolojik yönlerinin ne oranda önemli olduğunu anlayabilmek için Duhok ilindeki futbolcuların yaratıcı fikirlerinin motivasyon başarısı arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Bölüm 2

Genel Bilgiler

Futbol

Futbol ve Tarihsel Gelişimi. Futbol günümüzde, çok büyük bir üne sahip olmasına rağmen, farklı dönemlerde yapılan bilimsel çalışmalara ve kültürel incelemelerde yeterli kaynak edinilememektedir. Akademik ve entelektüel camia futbol sporunun faydalı bir uğraş olmadığını düşündükleri için küçümseyip önemsememişlerdir. Estetik duyguları olan yada yaratıcı birinin siyaset ve ekonomi gibi ağır konularla ilgilen biri için önemsiz bir konu olarak değerlendirilmiştir. Futbola ilgisizliğin nedeni bilimsel bir yönünün olmadığı düşüncesi varmış gibi görünse bile popüler ve medyatik düzeyde ele alınan futbol sporunun akademik camianın mesafeli durmasında etkisi olmuştur. Futbol sporu, hemen hemen her coğrafyada içselleştirildiği gibi dünya kamuoyunda da hızla yayılmıştır. Tüm insanlar tarafından hemen hemen her kesim tarafından futbolun sevilmesi ve önem görmesi futbol oynanan toplumun kültürünü yansıtmasını olanak vermiştir. Her coğrafyada futbola bindirilen anlam farklı olmuştur. Avustralya'da, Afrika'da yada Güney Amerika'da birbirinden başka anlamlar yüklenilmiştir. Futbol bu nedenden dolayı modern kültürün incelenmesinde özellikle bir kaynak olmuştur. Diğer yandan futbolun ilerlemesi siyaset ve ekonomiyle iç içe olmaktadır. Futbol sporu, 19.yy'da sanayi devrimiyle modernleşmiş, 1 ve 2.ci dünya savaşları arasında siyasileşmiş ve 1980 yılı sonrasında neo liberal politikalarla büyük oranda ticari bir anlam kazanmıştır. Şiddet ve holiganizmin 1980'li yıllardan sonra artan olaylardan sonra akademik camia futbola ilgi duymuştur. Bu durumun hemen ardında akademik çevre neoliberal ekonomi politikalarından etkilenen futbolu konu edinip incelemişlerdir. Dünya genelinde hılı bir şekilde yayılan ekonomik olguların etkisine hızla girmiştir. Bu nedenle birleştirici yönünden uzaklaşarak kutuplaşmalara neden olmuştur. Oysa futbol sporunun kaynaştırıcı gücü öne çıkarılarak dostluk ve barış kapsamında oynanması gelecek nesillere aktarılan miras olma açısından çok önemlidir. Fair-play kavramının yaygın hale gelmesi ve futbol terörünü engelleyici olması sağlanmalıdır (Cenikli, 2017).

Modern Futbolun Tarihi. Ayak kullanılarak oynanan top oyunları, çok eski çağlara, milattan önceki dönemlere dayanabilmektedir. Günümüzde oynanan futbol oyununa yakın teknikleri kapsayan ilk ayak oyununun ilk olarak ne zaman oynandığına dair net bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, bir çok gelişime, sosyal ve teknolojik gelişimlere ön ayak olan Çin'de oynanan cuju adlı oyun millattan öncelerine dayanan kaynaklarda tarihteki en eski futbol oyununa benzer olarak belirtilmektedir (Goldblatt, 2008).

Eski çağlarda insanların birbirinden kopuk olması ve etkileşimlerinin oldukça zayıf olmasından kaynaklı farklı kıtalarda yaşayan toplumların ayak ile oynanan bu oyunların birbirine çok benzemesi pek mümkün olmamıştır. Bu sebeple farklı toplumlarda bu ayak oyunu ortak kuralları olmayan, değişik tarzlarda, anlamlarda ve isimler konularak oynanmıştır. Bu oyun dünyanın değişik yerlerinde farklı isimlerle bilinmekteydi; örneğin, Çin'de Cuju, Japonya'da 'kameri', Avustralya'da 'Marn Grook', Roma'da 'Harpastum', Normandiya'da 'La Soule', Floransa'da 'Calcio' olarak bilinmektedir (Aktükün, 2010).

Bir okulda yönetici olarak çalışan Thomas Arnold'ın düşüncesiyle devlet okullarındaki öğrencilerin ilişkilerini düzene sokmak, beraber hareket etmelerini olanak sağlamak, şiddet yönelimli tavırlarını azaltabilmek, öğrencileri belli bir disiplin kazandırmak amacıyla ayak topu okul yöneticilerince teşvik edici davranış geliştirilmiştir. Aşırı enerjik olan ve cinsel isteklerini kontrol etmelerinde futbol ve buna benzer oyunların bu duruma yardımcı olacağı düşünülmüştür (Goldblatt, 2008).

Futbol Federasyonu'nun Kuruluşu ve Örgütlenmesi.Futbol Federasyonu (FA) belli okulların katılımıyla 26 Ekim 1863'te Londra'da bu isimle federasyon resmen faaliyete girmiştir. Günümüzde İngiltere Futbol Federasyonunun yönetildiği birim olmaktadır, ayrıca en eski ulusal federasyon olma özelliği olan bu federasyon İngiltere'nin de futbol federasyonudur. Federasyonun kurulması sırasında kuralların oluşması için yapılan toplantılarda zıt görüşler meydana gelmiştir. Bu fikir ayrılıkları sonrasında futbol ve rugby sporlarının birbirinden ayrılmasına zemin hazırlayan topun elle oynanmasıyla alakalı oluşmuş ve ayrılmıştır (Wahl, 2005).

1863'te Futbol federasyonu'nun kuruluşundan sonra yapılan değerlendirmeler sonucunda kurallara resmiyet kazandırılmış ve büyük ölçüde anlaşma sağlanmıştır. Cup ilk zamanlarda İngiltere'nin güneyindeki aristokrat üniversite takımlarının hakim olduğu bir yapı olmuştur. 1882'deki FA Cup Finali'ne

ulaşmayı başaran Blackburn Rovers bu alışkanlığı bozmuştur. Black burn Rovers birçok kulübün aksine İngiltere'nin kuzeyinde futbol oynayan bir takımdır ve işçi sınıfından olan takım üyeleri oluşur. BlackburnRovers'ın elde ettiği başarısı futbolun sadece aristokratların okullarında olmadığı kuzeyde ve işçiler arasında da yer edinebileceğinin bir göstergesi olması nedeniyle önemli olmuştur. Dolayısıyla amatör ve zengin sporculardan meydana gelen bu oyun bundan böyle değişmeye başlamıştır (Goldblatt, 2008).

Futbolda Amatörlük, Profesyonellik ve İşçi Futbolu. Futbol da profesyonelliğe resmi olarak geçilmeden önce de bazı oyuncuların futboldan para kazandığı bilinmektedir. Bu durumun ilk kez ne zaman gerçekleştiğini tespit etmek pek mümkün olmamaktadır; çünkü bu dönemde futbolculara para verilmesi yasal olmadığından futbolculara ödemeler farklı şekilde yapılmıştır (Goldblatt, 2008). Futbolculara para ödeme fikri FA başından beri futbolda profesyonelliğe karşıdır ve futbolculara para verilmesini yasaklamıştır. FA Soylu kesime göre futbola paranın girmesi hem oyunun ahlakını bozacağı hem de oyunun soylu ve zengin kesimden köylülerin veya çalışan alt sınıfların eline geçmesine neden olacağı düşünülmektedir. Fakat Kuzey İngiltere'de ve İskoçya'da bu durum özellikle farklıdır. Bu bölgelerdeki bazı kulüpler sanayicilerin ve küçük soylu grupların kontrolündedir (Giulianotti, 2000). İşçi sınıfının yaşadığı bölgelerdeki bu kulüpler, işçilerin çalışmalarının yanında futbol da oynayabilmeleri için işçilerin maddi kayıp yaşamayıp futbol oynamalarını sağlamak adına profesyonelliğe geçilmesini istemektedirler. Bunun yanında kulüpler arasında artan rekabet ve artan taraftar sayıları da futbolculara ücret ödeme dürtüsünün nedenlerinden biri olmuştur. (Goldblatt, 2008). Böylece bu dönemde ekonomide geçerli olan rasyonalizasyon, futbolu da etkilemeye başlamıştır (Giulianotti, 2000).

Motivasyon Kavramı

Psikolojik bir kavran olan motivasyonun çeşitli alanlardan incelenmiş olması pek çok tanımının yapılmasına sebep olmaktadır (Kantar, 2013). Motivasyon kelime ve akademik olarak, bireyin eylemleri, istekleri ve ihtiyaçlarını açıklamada kullanılan bir terimdir (Seker, 2015). Motivasyon bireyin bir işi başarmak için yapılacak olanları içten ve istekle gerçekleştirmesi olarak tanımlanmaktadır. Motivasyon bireyi istek ve hedefleri için eyleme geçirirken duygusal olarak da tatmin olmasını sağlamaktadır (Yaman, 2017).

Gabler'e göre motivasyon bazı motifler tarafından motive edilerek gelişimin kendi kendine gerçekleştiği bir süreç sonucu oluşan durum olarak tanımlanmaktadır (Perry vd., 2017).

Motivasyon, belli bir hedefe yönelik davranışı harekete yönlendiren, bu durumu sürdüren, başka bir tanımla tüm davranışların meydana gelmesini sağlayan enerjiye verilen addır. Farklı bir bakış açısıyla, objeleri harekete geçiren güç insanları da harekete geçirmekte ve buna da motivasyon denilmektedir (Acat ve Demiral 2002).

Zeka ve kabiliyetler, kişilik yapısı, biyolojik faktörler, bir önceki yaşantılar, çevresel faktörler gibi durumların eylemin harekete geçirmesi motivasyon olarak tanımlanmaktadır (Ünsal, 2012).

Motivasyon kavramı bireyin sinerjisini ve enerjisini eyleme geçirip, odak noktasına yönlendirmek ve bunu sürdürmektir (Çelik, 2011).

Motivasyon kişisel bir olaydır. Bir bireyi motive eden faktörler başka bir bireyi motive etmeyebilir. Motivasyon sadece insanların davranış ve eylemlerinde gözlenmektedir (Kantar, 2013). Kişilerin günlük yaşamlarındaki davranışın hızı, şiddeti ve sürekliliğini belirleyen etkenler kişinin iç ve dış çevreden gelen faktörlerden etkilenmektedir (Akbaba, 2006). Motivasyon süreci kişi için öğrenmeyi kolaylaştıran ve başarmayı etkileyen özellikleri neticesi ile büyük bir önem taşımaktadır (Demir ve Budak, 2016). Motivasyon, bireyi çalışmaya iten, çalışmak için bireyi harekete geçiren ve bu konuda bireyde istek uyandıran bir terimdir (Soyer ark. 2010). Bu tanımlardan yola çıkarak motivasyon kavramının temel noktasında; davranışı tetikleme, yönlendirme ve sürdürme vardır (Kantar, 2013).

Uyku, yeme, içme gibi buna neden olan, birey ve toplum ile olan ilişkilerini kendi içinde organizma ve yaşamı için rahatsız olmasına neden olmayacak şekilde, gerginliklere yol açmayacak bir düzeyde devam ettirmek zorundadır. Toplumsal yaşamda, bireyin kendi istekleri ile toplumsal yaşantının gerektirdikleri arasında her zaman bir çatışma olgusu söz konusu olmaktadır. Buna karşılık olarak, bireyin sadece doğal olanı değil, aynı zamanda sosyal olan yaşantısını da devam ettirmek zorundadır. Ayrıca insanın var olması, varlığını devam ettirmek de kişiye yeterli gelmemektedir. İnsanların toplumda kendini beğendirmek, takdir edildiğini görmek, başkalarına üstün olmak gibi faktörler de kişinin dışarıya yönelik davranışlarını etkilemektedir. Doğumdan yetişkinlik dönemine kadar gerçekleşen

süre içerisinde, bir taraftan toplum ile ilişkilerinin bazı sürtüşmelere yol açmasından dolayı kaçınılmalı, diğer bir taraftan ise, toplumca beğenilmeyi, takdir edilmeyi sağlayacak eylemlerde bulunmayı, aslında hem topluma ayak uydurmak, hem de toplum statüsünün üzerine çıkmayı öğrenmek zorundadır. Özetle; sosyal motivasyon, öğrenilmiş koşullu motivasyonlardır (Başer, 1998).

Motivasyon Türleri.Bazı düşünörlere göre motivasyonun bireyin dışından bazıları ise hem içinden hem de dışından kaynaklandığını dile getirmektedirler. Bu görüşlerden yola çıkılarak; motivasyon içsel ve dışsal olmak üzere 2 başlık altında incelenmektedir (Kantar, 2013). İçsel motivasyon bireyin duygusal taraflarını, dışsal motivasyonda ise bireye çevreden gelen uyarılar ele almaktadır (Eyigün, 2015).

İçsel Motivasyon. Öğrenilmemiş ve bireyin doğal ihtiyaçlarından yola çıkarak bilinçsiz davranışlarıdır. Bu davranışlar doğal ortaya çıkar. Evrimleşmemiş davranışlara motivasyon denir (Keskin, 2008).

Bireyin öğrenme isteği kendi kendine oluşuyorsa bu durum içtendir. Bir işin yapılmasıyla elde edilecek doyum, direkt ihtiyaç ile ilgili ise bu durum içseldir (Bağcıoğlu, 2017). İlgi-alaka yetenek, merak buna örnek verilebilir (Sırakaya, 2015).

İçsel motivasyon (Intrinsic Motivation); kişinin kendi kendini motive edebilmesidir. İnsanın kendini iç dünyada motive etmiş insanlar yetenekli olabilmek için içsel bir açlığa sahip olmaktadırlar.Bu yapıdaki insanlar başarılı olabilmek için kendilerini yönetebilme yeteneğini ayrıca taşımaktadırlar (Nicholls ve Robert, 1992).

Bireyin belli bir ihtiyacını karşılamak veya gidermek için harekete geçmesi içsel güdülendiğini göstermektedir. İçsel güdülenen bir birey tatmin ve verimi yüksek olmaktadır. İçsel motivasyon süreklilik arz eder ve kalıcı olmaktadır (Kantar, 2013).

İçsel motivasyon kişinin kendini motive etmesidir. Bu amaçla güdülenmiş bir kişi başarılı olmak için kendini yönetebilme veya yönlendirme yeteneğine sahiptir (Turhan, 2009).

Kendi iç dünyasında motive olmuş olan insanlar oyuna ve onurlarına düşkünlerdir. Hissedilen bu içsel onur, en iyisini yapmaya çaba sarf etmeyi ve bunun için ne gerekiyorsa onu ortaya koymaya motive eder. Etrafında da fazla

insanların olması onlar için çokta önemli değildir. Yalnız başlarına yaptıklarından da zevk alarak bu süreci sürdürürler (Konter, 1995).

İçsel Motivasyonun Aşamaları:

Zihinsel Aşama; Kişinin tam olarak ne yapmak istediğinin zihninden oluşturması, kavramasıdır.

Fiziksel Aşama; kişinin gitmek istediği veya ulaşmak istediği yere doğru eyleme geçmesidir (Koruç, 2002).

Kendi iç dünyasında motive olan insanlar, düşüncelerini eyleme geçirirler, hedeflerini ve amaçlarını belirlemekte ve o hedefe ulaşmak için harekete geçer. Bu hedeflere ulaşabilmek için bireyin şu aşamalardan geçmesi gerekmektedir: (Georges, 1997).

- Öncelikle kendine inanmak,
- Gizli yeteneklerini keşfetmeyi bilmek,
- Yaşamayı sevinçle karşılamak,
- Gelişmeye açık olmak ve süreklilik arz etmesi,
- Sağlık bir yaşam için yararlı alışkanlıklar kazanmak ve enerjisini arttırmak,
- Görünüşü, etkili bir amaç haline getirmek,
- Sağlıklı ve başarılı ilişkiler kurmanın yollarını bulmak,
- Endişe, şüpheli durumları ve korkuları yenebilmek,
- Gergin olmakla baş etmeyi öğrenmek,
- Başarısızlıkla mücadele etmek ve başarılı olmayı öğrenmek,
- Zaman kavramını kullanmayı öğrenmek,
- Bilinmeyenleri araştırmak (Georges, 1997).

Dışsal Motivasyon. Dışsal motivasyon (Extrinsic Motivation), farklı kişiler aracılığı ile gelen olumlu ya da olumsuz etkilerde bulunabilen, eylemlerin tekrarlanmasını azaltıp çıkarabilen maddi ve manevi değerleri taşıyan güçlendirme veya pekiştirme. Dışsal ödüller maddi argümanlar olabilir. Örneğin, kupa, para, madalya vb. Dışsal ödüller maddi olmayan kaynaklardan da gelebilir. Örneğin, takdir edilme, övülme gibi onurlandırıcı sözler (Konter, 1995).

Dışsal motivasyon doğrudan bireyin kendisi ile ilgili bir durum değildir. Dış ortamda oluşan farklı durumların kişiler üzerinde oluşturduğu pozitif veya negatif etkilerdir. Özetle dış motivasyon, kişinin kendi kendine oluşturduğu davranışlardır (Pelletier ve ark., 1995).

Dış olgulardan gelen ödüller spora teşvik için önemli rol oynamaktadır. Dış faktörlerden gelen ödüller ve süreklilikler kazandırır ve aynı zamanda büyük motivasyon kazandırır. Dış faktörlerden gelen ödüller göz önünde bulundurularak, bu da içgüdüsel olarak kişiyi motive eder ve bu ödüller motivasyonu artırır. Yani içgüdüsel olarak motive edilmiş eylemler, dıştan ödüllendirildikleri zaman motivasyonda artış gözlemlenmektedir (Konter, 1995).

Araştırmalara göre ödüller iki çeşit fonksiyon sağlarlar.

- 1) Kontrol edebilme fonksiyonu
- 2) Bilgi verme veya edinme Fonksiyonu (Treasure, 1997).

Kontrol Altına Almayı Sağlayan Ödüller: Ödülün derecesi yüksekse, kişiler ödülleri, sergiledikleri davranışlarını kontrol etmek olarak algırlar. Buna benzer durumlarda ise motivasyon düşebilmektedir. Bir sporcunun ödül kazanmak için bir eyleme katılım sağlar ise, bu ödül yüksek kontrol etkisine sahip olacaktır. Ancak ödüllerin kontrol etme durumu düşük seviyede ise, sporcular ödülü davranışlarını etki eden bir şey olarak görmezler ve kendini tanımlama yüksek olacaktır (Baker, 1990), (Dirmen, 2014).

Bilgi Verici Ödüller: Bilgi vermek amaçlı olan ödüller, sporculara görevleri hakkında yeterli düzeyde bilgi verirler. Bu türdeki ödüller genellikle bilgi verici sayfalar yardımı ile içgüdüsel motivasyona etki etmektedir. Bu tür ödüllerin bilgi verme dereceleri olumlu ve belirginse, içgüdüsel motivasyonu artırıcı özelliği artmaktadır. Ancak aynı şartlar altında, dıştan gelen bilgiler olumsuzsa, bu durum içgüdüsel motivasyona zarar verecek yönde bir etki verebilmektedir (Gill, 1986), (Dirmen, 2014).

Bu noktada önemli olan spor çalıştırıcıların sürekli kullanacakları ödülün olumlu yönde sözlü dönüt (feedback) olabilmesidir. Olumlu verilen dönütün içgüdüsel motivasyonu nasıl etkileyeceği Vallerond, Vallerand ve Raid tarafından çalışması yapılmış ve sonuçta pozitif dönütün hem içgüdüsel motivasyonu hem de yeterliliğin algılanmasını arttırdığı, bununla birlikte, negatif dönütün ise içgüdüsel motivasyonu ve yeterliliğin algılanmasını azalttığını tespit etmişlerdir. Bundan

dolayı spor alıştırıcıların mümkün olduğunca uygun zaman diliminde pozitif dnt seçmeleri ve yine mümkün olduğu kadar negatif dntten kaçınmaları gerektiği söylenebilir (Dirmen, 2014).

Sporda **Motivasyon**.İnsanın şuan ki yaşantısında spor büyük ltte toplum yığınlarının yakın düzeyde ilgi, alaka ve beğeni gösterdiği, önemli bir uğraş durumuna gelmiştir. Spor kulüplerinin idarecileri,alıştırıcıları, izleyiciler ve uzun yıllardır sporla uğraşan kişiler; bütün spor faaliyetlerinin, bütün insanlığa faydalı bir katkı sunacağı ve anlamlı bir uğraşı olarak anlaşılmasına hizmet eden bireylerdir. Bu sebeple, spor biyolojik (fizyolojik), psikolojik, toplumsal boyutlu ve kendine özel içeriği olan bir gerçektir. Güdülenme kavramı, spor faaliyetleri içerisinde bulunan tüm toplumun isteği, arzu ve beklentilerini karşılamaktadır (Koç, 1994), (Dirmen, 2014). Belirli bir spor faaliyetinin hedefini belirleyen sportif motivasyonlar, aktivitelerin kendisini ve bu tür aktiviteler de bulunan sporcularla olan ilişkileri olmak üzere iki bölümde incelenmektedir. Birinci kısımdaki motivasyon, direkt olarak spor etkinliğinin kendisi ile, ya sportif etkinliğinin sonucuyla, ya da daha st düzey bir hedefe varmak için sportif etkinliğin kendisi ile doğrudan ilişkilidir.. Spor yapan kişiler ile olan ilişkilerine göre ise motivasyonlar,doğrudan ya da toplumsal bir şemada dolaylı yoldan sporcunun kendisiyle ilişkilidir.

Bu kapsamda spor motivasyonları, altı gruba ayrılmaktadır.

Sportif faaliyetlerin içeriği ve direkt olarak sporcuyla ilgili motivasyonlar:Vücudu, hareketli, bir takım belli sportif eylemlerden zevk alma, mevcut durumunu tanıma ve iyi bir noktaya getirmek için geliştirme, meydan okuma, macera, gerilim, heyecan gibi duyguları kapsamaktadır.

Sportif faaliyetlerinin kendisi ile toplumsal vre içerisinde sporcuya ilgili motivasyonlar: İnsanların karşılıklı olarak toplum içinde etkileşim olması için ve diğer bireylerle beraber spor yapmaktan zevk alma durumudur.

Sportif faaliyetlerin sonucu ile direkt olarak sporcuya ilgili motivasyonlar: Bireyin kendisini onayladığı başarı motivasyonlarıdır.

Sportif faaliyetlerin sonucu ile toplumsal vre içerisinde sporcuya alakalı motivasyonlar: Kendi varlığını hissettirme, başkaları tarafından beğenilme ve takdir edilme isteği, toplumda itibar görme, prestij, üstünlük sağlama gibi motivasyonlardır.

En üst amaçlara ulaşmak için aracı olarak sportif etkinliklerin kendisi ile ve direkt olarak sporcuyla ilgili motivasyonlar: Sağlık, dış görüntü, serbest zamanları değerlendirme, maddi bir kazanç sağlamak ve seyahat etmek gibi motivasyonları içerir.

Bir üst hedeflere ulaşmak için sportif faaliyetlerin kendisi ve toplumsal çevre içerisinde sporcuyla ilgili motivasyonlar: Arkadaş olma ve başkalarıyla ilişki kurma, saldırganlık, toplumda bir yer edinme, ideoloji ve benzeri gibi motivasyonlardır (İkizler ve Karagözoğlu, 1997).

Sporun kendisi ve spor bilimi etkileşimi ile performansın üst düzeye çıkarmak için kondisyonel niteliklerin yanında psikolojik durumlarında geliştirmeye yönelik yavaş da olsa fark edilmeye başlanılmıştır. Bu niteliklerin en değerlisi yine motivasyondur. Motivasyonun derecesi ve başarı arasındaki ilişkinin özellikle spor yapan bireyde çok önemli olduğu bir gerçektir (Aslan ve Kuru, 2002).

Bireyi Spora Yönlendiren İhtiyaçlar

Sosyal Özellikler. Son çeyrek yüz yıla bakıldığında gerek performansların artması gerek kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler sporun geniş insan yığınlarına ulaşmasını sağlamakta ve spora olan ilgi son derece artmıştır. Bu durumun sonucunda pek çok iş insanı ve politika ile ilgilenen insanlar spora katkı sunmuşlardır. Spora ilgi duyan veya duymayan pek çok genç bu durumdan etkilenmiş ve daha çok fazla genç yaşta insanın spora küçük yaşta başlamaya olanak sağlamıştır. Çok sayıda bilim ve spor insanı, spor yapma sahaları, alanları ve araçlarını daha yüksek performansa ulaşmak amacıyla geliştirme uğraşı içerisine girmişlerdir (Hosseinalipour, 2015).

Biyolojik İhtiyaçlar. Spor faaliyetlerine katılım sağlayan bireyler ilk olarak belli bir takım sportif eylemlerde bulunma ihtiyacını karşılamaktadırlar. Eylem halinde olma durumu organizmada büyük etkiye sahiptir. Hareketsiz olarak kaldığında bireyde zamanla organizmada doku gerilemesine neden olabilmektedir. Düzenli bir harekette bulunma durumlarında organizmada gözlemlenebilen ve birtakım ölçüm yöntemleriyle tespit edilebilen gelişmeler ortaya çıkar. Kişinin kemiklerinde kalınlaşma, kas gücünün verim ve dayanıklılığında artma gibi fiziksel performansın yükselmesine katkı sunmaktadır (Azeez, 2016).

Psikolojik özellikler . İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılanması ile birey var olan potansiyellerinin bilincine varmaktadır. Bu sebeple insanın kendini

gerçekleştirme serüveni başlamaktadır. Bu serüvende merak duygusunu tatmin etme, öğrenme ve anlama, spor, estetik, yaratıcı olma ihtiyaçları en zirve ihtiyaçlar olabilmektedir. Gereksinimleri karşılanan kişi, kendine gerçekleştirmek, tüm yaratıcı kabiliyetlerini meydana çıkararak, bunları en iyi seviyede geliştirmek ister (Kusan, 2014).

Nitelik Açısından Spor Motivasyonu.Sporcunun performansında etki göstermekte olan psikolojik durumlar içinde motivasyon durumu genelde önemli ve etkin bir rol oynamaktadır. Çünkü motivasyonun hem niteliği hem deniceliğindeki değişkenler, performansetki eden en önemli faktörlerdendir. Nitelik yönünden motivasyon; Genel spor motivasyonu ve özel spor motivasyonu olarak iki kısımda incelenmektedir (Dirmen; 2014).

Genel Spor Motivasyonu.Bu motivasyon daha çok çevre etkileşimi çabası içinde bulunarak arkadaş edinme, takdir edilme gibi sosyal olan ihtiyaçları kapsar. Bu motivasyonun daha iyi anlaşılabilmesi için sporcunun sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarının neler olduğunun iyi öğrenilmesi gerekir. Çünkü sosyal ve psikolojik durumlar bireyden bireye değişiklik gösterebilmektedir (Dirmen, 2014). Bireyi spora yönlendiren sosyal ve psikolojik ihtiyaçlar etkin olma, kendini bulma, kendini anlatabilme, kanıtlayabilme, kendini tanımak ve prestij sahibi olma, üstünlük gösterme, egemen olma isteği, ve en önemlisi karar verme sürecinde baskın olma gibi ihtiyaçlardan kaynaklanmaktadır (Hosseinalipour, 2015).

Özel Spor Motivasyonu. Bu motivasyon tümüyle biyolojik içerikli olup, hareket ederek rahatlama, yüksek koordinasyona özelliği kazanma, güçlü olma güdülerinden kaynaklanmaktadır (Bora, 2013). Oyun sporu, sağlık sporu ve performans sporu gibi ihtiyaçlar, özel spor motivasyonun amaçlarına girmektedir (Hosseinalipour, 2015).

Nicelik Açısından Spor Motivasyonu. Bir takım yazarlara göre, motivasyonun niceliğini oluşturan olumsuz durumlar, spordaki performansı da etkileyen önemli unsurlardan biridir. Buna benzer olumsuzluklar, vegetatif sinir sistemi yolu ile etki ederek, organizmanın geliştirdiği performansın yükselmesine etki eder ve uyum süreçlerini bozmaktadırlar. Steinbach 'e göre, motivasyonun niceliğine etki eden olumsuz değişiklikleri üç başlıkta incelemektedir. Bunlar;

Yetersiz Motivasyon. Sporcunun motivasyonunun en düşük seviyede olmasıdır. Yetersiz motivasyona neden olan faktörler;

1. Başarıya doymuş olması,
2. Müsabakanın önemsizliği,
3. Rakiplerin çok güçlü olması sporcunun yenilgiyi baştan kabullenmesi,
4. Rakibin çok zayıf olması ve rakibin küçümsenmesi.

Bu veya buna benzer faktörler, sporcunun ya da takımın motivasyon düzeyini düşürmektedirler. Bu duruma “start tembelliği” denilmektedir. Yani yetersiz motivasyonda sporcunun motivasyon düzeyi düşüktür. Bu durum kendini hem bireysel çalışmalarda hem de yarışmada gösterir. Spor ile olan ilişkilerinde bir sorumsuzluk, isteksizlik, vurdumduymazlık hâkim olabilmektedir (Başer, 1998).

Yeterli Motivasyon. Yeterli motivasyon, bireyin fizyolojik ve psikolojik olarak müsabakaya veya yarışmaya hazır olması durumuna denir. Mücadele için ihtiyaç duyulan enerji vardır ve stresini yönetebilir durumdadır (Hosseinipour, 2015). Yapılan mücadele bilinçlidir ve olayları takip etme yeteneğine sahiptir. Taktik planlanan ile uyumlu olup, yüksek teknik gerektiren hareketleri hatasız veya az hata ile yapmaktadır (Dirmen, 2014).

Aşırı Motivasyon. Sporda başarısızlıklarında sık görülen yetersiz motivasyon bir durumdur. Sporcuda bu durumda genelde tek bir his hakim olmaktadır “ya kazanamazsam” korkusu. Bu korku artmış bir kaygı ve güvensizlik şekline dönüşmektedir. Sporcunun motivasyon seviyesi çok yüksek olursa, yarışma öncesi “başlama telaşı (start anxiety)” durumuyla bu motivasyon türü baş gösterebilir (Yalçın, 2015).

Yaratıcılık

Yaratıcılığın Tanımı ve Özellikleri. Yaratıcılık, son dönemlerde günlük yaşantımızda çokça kullanılmaya başlanan algılama, bilinçli, duyarlı ve yeniliklere açık olma, esneklik, sezgi, kavrama yeteneği ve yeni buluş gibi zihinsel süreçleri içeren bir kavramdır. Yaratıcılık, basit tanımlamaların dışına çıkmış açıklanması baya güç olan bir süreç olarak bilinmektedir. Yaratıcılık süreci, hayali tüm etkinliklerde, çalışmaların ve çabaların içerisinde mevcut olmaktadır (Aslan, ark. 1997).

Batı dillerinde yaratıcılık “Kreativitaet, creativity” gibi sözcüklerle ifade edilmektedir. “Creare” sözcüğü Latince’de meydana getirmek, doğurmak,

yaratmak ve yoktan var etmek anlamına gelmektedir. Yaratıcılık sözcüğü dinamik bir süreç olma niteliğini ima etmektedir. (San, 1985). (Torrance, 1974) yaratıcılığı; kopuklukları, rahatsızlık veren unsurları ya da eksik olan yönleri sezinyip, bu durumlar hakkında fikir üretmek, hipotezler kurmak, üretilen fikirleri ve kurulan hipotezleri tekrar sorgulamak, bunların sonuçlarını karşılaştırdıktan sonra ihtiyaç duyulursa farklılaştırıp yeniden sorgulamaktır. Yaratıcılık kavramına farklı bir tarzla yaklaşan Barlett ise yaratıcılığı, ana noktadan uzaklaşma, doğma düşüncelerden kurtulma olarak tanımlamaktadır. Vernon'un yaratıcılık kavramına yaklaşım tarzı ise, kişinin bilimsel değer teşkil eden yeni ve farklı fikirleri, görüş, buluş ya da sanatsal cisimleri veya nesleri üretmesi olarak tanımlamıştır (Arık,1990).

Poincare yaratıcılık kavramının ortaya çıkışına ilişkin etkileyici bir teori ortaya koymuştur. Yeni bir ürün ortaya koyma sürecinde ani aydınlanmanın, uzun ve bilinçaltı dışında kalan bir ön çalışmanın açık bir işareti olduğunun ideasındadır. Aydınlanmadan önceki dinginlik dönemini süresince fikirlerin bir araya gelişini bilinç dışı ben (subliminal self) tarafından körlemesine yapılmakta olduğunu dile getirmektedir. Ortaya konan düşüncelerin büyük oranı kendisine göre faydasızdır ve bilinçsiz bir şekilde var olduğunu belirtmektedir. Ona göre bu düşüncelerden yalnızca biri güzel ve anlamlı olandır. Nihayetinde şuur dışından üretilen çözüm bilinçli olarak değerlendirilir. (Parnes,1988).

Wallas (1926) yaratıcılık kavramını bir sorunun çözümünde gösterilen uğraşların tümünü içeren süreç olarak kabul etmektedir. Daha önce kullanılmamış bir düşünce sürecini, "Hazırlık, Kuluçka, Düşüncenin Aydınlanması ve Sonuçların Doğrulması" dönemlerine ayırmaktadır. Bu amaçla evreler her zaman aynı sırayı takip etmemektedir (Ronning ark., 1989).

Hazırlık dönemi; kişinin sorunu tanımladığı ve öğrendiği dönemdir. Sorunlarla ilgili çeşitli hipotezler kurularak bu hipotezler arasındaki ilişkiler incelenir. Kişi kendi çalışması öncesinde yapılan tüm çalışmalara eleştirel bir bakış açısı geliştirir.

Kuluçka dönemi; yeni sentezler bilinç kontrolü olmaması sebebiyle meydana gelir. Bazı özgün düşünceler mantıklı düşüncelerden uzaklaşılması sonucu bulunabilir.

Aydınlanma dönemi; kişinin zihinsel bir çözümü beklenmedik bir anda, aniden belirdiği bir dönemdir.

Sonuçların doğrulanması aşaması; kişiyi tamamen bilinçli ve mantığı çerçevesinde hareket ettiği bir aşamadır. Ortaya konulan çözümdeki eksiklikler veya yanlışlıklar giderilir ve yeni çözümün doğruluğu yeniden gözden geçirilmektedir.. Yaratıcılık süreci Wallas (1926) ve Rossman (1931) gibi bilim insanları tarafından izah edilmeye çalışılmıştır. Wallas"a göre kuluçka dönemi Poincaré"den daha iyi yapılanmıştır ve yol göstericiliği daha kabul edilebilir durumdadır. Hazırlık dönemi bireyin kuluçka öncesindeki eğitim süreçlerini de kapsamaktadır. Var olan probleme karar vermek kadar bu problemin çözümüne doğru genel bir yönelmedir.

Bilimsel yaratıcılık için son zamanlardaki çalışmalar Rossman ve Wallas"ın problem çözmedeki basamakları hakkında fikir birliğindedirler (Ronning ve ark., 1989).

Yaratıcılığı bir süreç olarak ele alan araştırmacılardan Harris(1959) birbirinden farklı altı aşamadan söz etmektedir (Rouquette ve ark.,1994)

- Gereksinimin tanımlanması
- Bilginin elde edilmesi
- Bilgiyi işleyen düşünce etkinlikleri
- Çözüme yönelik alternatif ve tasarımların oluşturulması
- Doğruluğunu sağlayabilme
- Uygulamayabilme

Taylor (1959) yaratıcılığın ortaya çıkmasını engelleyen iki psikolojik faktör olabileceğini ifade etmiştir. Bunlardan biri mantık kuralları, diğeri ise bilimsel araştırma yöntemleridir. Yaratıcılığa ait onlarca tanım inceleyen Taylor(1959), yaratıcılık üzerine beş düzeyde tanımlamaktadır (Rouquette ve ark.,1994).

- Anlatıcı yaratıcılık,
- Üreten yaratıcılık,
- Buluşçu yaratıcılık,
- Yeniliğe açık yaratıcılık,
- Temel prensiplere sahip olan yaratıcılık.

Yaratıcı Düşünme. Bilgiye ulaşmanın daha kolay olduğu 21. yy'da, eğitim hedefleri bilgi kazanımından ziyade, kazanılan bilgileri farklı alanlara transfer edebilme ve yeniden değerlendirme durumunun elde edilmesi yönüne kaymıştır. Bu hedef yapılanması okuldan önceki dönemden başlayıp üniversiteye kadar eğitim kurumlarının değerlendirme kriterini değiştirmekle yetinmemiş, iş dünyasının talep edilmiş insan kaynağında da farklılıklar yaratmıştır. Günümüzde tüm şirketler hem kendilerini hem de rakiplerinin bir veya birkaç adım önüne geçirecek, inovasyon yapabilecek yaratıcı düşünme becerileri gelişmiş eleman talebindedirler. Adam Smith "ulusların zenginliği" kavramıyla çocukların okul öncesinden üniversiteye kadar eğitim hayatları boyunca yaratıcılıklarının geliştirilmesini ve yeni yüzyıl için insan kapitalini oluşturmaya vurgu yapmaktadır. (Walberg,1984).

Yaratıcılık; düşünmenin, becerinin, çevrenin ve birçok kişisel özelliklerin etkileşimlerini kapsayan bir süreçtir. Bireyin var etme sürecini kapsamaktadır (Sak,2014). Yaratıcı düşünme, daha önce aralarında bağlantı kurulmuş cisimler ya da fikirler arasında ilişki kurulmasıdır (Rawlinson, 1995). Yaratıcı düşünme süreci karmaşık işlemlerden oluşmaktadır. Bu süreç boyunca bilgi, yetenek, genel ve özel alışılmış, pratik ve teorik kavramlar aktif olarak işin içine dahil olmaktadır (Bartzer,2001). Yaratıcı düşünce psikoterapik bir ögedir. Örnek verilecek olursa; çocuk kendi hikâyesini kendisi anlatarak ve yazarak üzerindeki baskılardan, stresten kurtulabilmektedir (Yamatomo,1969).

Yaratıcı düşünme, üç farklı kavramı ve uygulamayı içermektedir. Bu kavramlar; yaratıcı öğretim, yaratıcılık için eğitim ve yaratıcı öğrenmedir. Bu üç farklı kavram yaratıcılığı doğrudan veya dolaylı olarak geliştirmeye olanak sağlasa da birbirlerinden ayrıştırılarak ele alınmalıdır. Bu kavramlar aşağıdaki gibi açıklanabilir:

Yaratıcı Öğretim, öğretmenin beş duyu organımızla hissettirilmeyen duygular ve diğer bazı teknikleri kullanarak öğrenmeyi daha ilginç, daha heyecanlı ve daha etkin hale getirmesidir.

Yaratıcı Eğitim, öğretmenin gençlerin ve çocukların yaratıcı düşünme eylemlerini geliştirmek amacıyla yapılan eğitimlerdir.

Yaratıcı Öğrenme, öğrenenin sorgulayarak, merak ile araştırma yaparak, inceleyerek, yönlendirerek ve deneyim kazanarak öğrenmesidir (Torrance,1994).

Yaratıcı düşünme yeteneği Treffinger, Isacksenve Stead -Dorval (2006 cited in Treffinger, 2007; Treffinger, 1996) tarafından dört farklı kaynaktan faydalanarak bir kılavuz metaforu ile açıklanmaktadır.

Bilişsel, Mantıki Kaynak: Benzeşimler yapma, ıraksak çağrışımlar, problem çözme, biliş ötesi yaklaşımlardandır.

Mantıki Olmayan Uzantılar: Tüm beyin çeşitlerini kapsayan, bilinçdışı, hayal gücü, meditasyon, biyokimyasal, psikolojik etki alanları ile algılama, yaratma işlemine etki eden uzantılardır.

Kişisel Karakteristikler: Kişilik ve analitik teori ile ele alınmaktadır. Üst düzeydeki yaratıcı insanlar ile daha az yaratıcı bireyler arasındaki ayırt edici alışkanlıkları içermektedirler.

Sosyal Faktörler: Çevresel, antropolojik ve sosyolojik olarak yaratıcı özellikleri geliştiren ya da ket vuran faktörleri ele almaktadır.

Yaşam Tarzı: Yaratıcı olmak, zihnin sağlıklı bir yaklaşım modeliyle kendini gerçekleştirebilme yeteneğini, yaşam tarzı ve kişisel otonom olduğu vurgulanmaktadır (Treffinger, 2007), Treffinger, 1996).

Yaratıcı Davranış. Yaratıcı davranış, sorunların çözümünde alışılmış durumların üzerinde bir sentez düzeyine karşılık gelmektedir. Yaratıcı davranışlar sorun çözme süreçlerini içerse de bu iki kavramı birbirinden ayıran farklılıklar bulunmalıdır. Yaratıcılık problem çözme süreçlerinden daha karmaşık bir süreçtir. Yaratıcı davranış psikolojik anlamda problem çözme süreçlerinden iki noktada daha zordur. Birincisi uygun önermeler grubu, karşılaşılan problem durumu açısından özel olarak öğretilmemiştir. İkincisi ise yeni bir ürün ortaya koymak için önermeleri herhangi bir biçimde kullanma yöntemi açıkça ifade edilmiş bir kurallar grubu halinde bulunmamasıdır. Yaratıcı davranışın temelini oluşturan süreçler ile ilgili her tartışmada, bu davranış için kabul görececek kriterler durumunda anlaşmazlıklar ve belirsizlikler ortaya çıkmıştır.. Bununla birlikte yapılan tanımlarda yaratıcı davranış, yeni bir şeyin var edilmesi ve ya var olan bir problemin bugüne kadar görülmemiş bir anlayışla çözülmesini işaret edilmektedir (Sternberg, 1999).

Yaratıcılığın Gelişimi Etkileyen Etmenler

Kalıtım ve çevre. Çevre yaklaşımı, toplumun düzeni veya kültürel ve fiziksel çevre dönüşümlerinden kaynaklı ortaya çıkabilecek sorunların belirlenmesi

ve açıklanması ile doğrudan bağlantılıdır. Sosyolog, antropolog, kültür tarihçileri, insanları ve toplumları derinden etkileyen ve çevre şartlarını tespit etmeye çalışmaktadırlar. Böylelikle ulaşılmak istenen ölçüt hangi çevresel özelliklerden yaratıcılığın meydana gelişini etkilediğini belirlemektir.

Yaratıcılık; sorunlara, var olan bilginin yeterli olmamasına ve var olan düzensizliklere karşı duyarlı olmak, güçlükleri belirleme, çözümler üretme, çözümlere yönelik tahminlerde bulunma, yetersizliklerle ilgili hipotezler kurma veya hipotezleri değiştirme, çözüm yollarından birini seçip tecrübe kazanma, daha sonra neticeleri ortaya koymak amacındadır (Torrance, 1974)

Slammy'nin psikoloji sözlüğünde yaratıcılık kavramı ile ilgili şöyle bir tanım yapılmaktadır: "Yaratıcılık, sosyo-kültürel çevreye çok sıkı bir şekilde bağımlı olan, her yaşta, her bireyde potansiyel olarak bulunan yaratma becerisidir. Bu kendini gerçekleştirmeye ilişkin doğal eğilim, elverişli koşulları gerektirmektedir. Sosyal olgunluk ve ortalamadan sapma korkusu yaratıcılığın engellerindendir (Öncü, 1989).

Cinsiyet. Cinsiyet ve yaratıcı düşünmeyi işleyen araştırmalar kullandıkları testlere, örneklem ve araştırma modellerine göre farklı sonuçlar ortaya çıkarmaktadırlar (Sungur, 1997).

Sandwith'in (1978) yaptığı araştırmada yaratıcı düşüncenin cinsiyete göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır.

Torrance 1992-93 yılları arasında 12 farklı ülkede yaptığı araştırma sonucunda kız öğrencilerin kendilerini gelecekte bir deha olarak görmediklerini saptamıştır (Torrance, 1994).

Genel olarak literatüre bakıldığında, yaratıcı düşünme becerilerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini kesin bir dille söylemenin mümkün olmadığı görülmektedir.

Sosyo-Ekonomik Düzey. Üst düzey sosyo-ekonomik imkânlara sahip olan çocukların düşük düzey sosyo - ekonomik imkânlara sahip olan çocuklara göre yaratıcı oldukları ileri sürülmektedir. (Akdoğan, 1992), Üst düzey sosyo-ekonomik imkânlara sahip olan çocukların alt düzey sosyo-ekonomik imkânlara sahip olan çocuklara göre yaratıcı olduklarını saptamıştır.

Aral (1992)farklı ekonomik düzeydeki öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini ve ilgi alanlarını inceleyen bir araştırma sonucunda, sosyo-ekonomik durumun öğrencilerin ilgi alanlarını net bir biçimde etkilediği, ancak yaratıcı düşünme becerileri ile sosyo-ekonomik durum arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır (Aral,1992).

Doğum sırası. Yaratıcı düşünme yetenekleri ile kişinin doğum sırası arasında anlamlı bir ilişkinin var olup olmadığını inceleme adına yapılan araştırmalarda (Aral,1990), doğum sırasının kişinin yaratıcı düşünme yeteneği özelliklerinde etkili olduğu görülmüştür. Son veya ortanca çocuğun ilk çocuğa göre yaratıcı düşünme becerileri düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Bu durumun temel sebebi olarak, ailenin ilk çocuklarına sonraki çocuklarına nazaran daha fazla baskıda bulunması olarak görülmektedir.

Çakmak (2005), köy ve kentteki çocukların yaratıcılıklarını doğum sırası ve yaratıcılıkları arasındaki ilişkiyi incelemiş, yapılan araştırma sonucunda, ailelerinin son çocukları konumunda olan bireylerin, ailelerin ilk ve orta sıra konumunda olan çocuklarına göre daha yaratıcı oldukları saptanmıştır.

Yaş. Yaratıcılık, her çocukta doğuştan gelen bir yetenek olarak bulunur. Yaratıcılık yeteneğini geliştirmek için, ilk olarak yapılması gereken çocukların duyularını eğitmektir (Kamaraj ve Aktan,1998).

Çocukların yaratıcılıkları, yorumları ve nesnelere yaklaşımları yaşa göre değişmektedir. Çocuklarda yaratıcılık gelişimi yıllar geçtikçe yaratıcılık durumlarında inişler ve çıkışlar olabilmektedir. Fakat genellikle doğrusal bir gelişim gösterir (Sak, 2014).Örneğin resim alanında çocukların üretimleri gelişimsel farklılıklar göstermektedir. Yedi yaşındaki çocuklar sanat eserlerinde estetik özelliklere çoğunlukla dikkat etmezken, dokuz yaşındaki çocuklar ara ara özen gösterirken, on iki yaşındaki çocuklar ise çok daha fazla dikkat edebilmişlerdir (Sak, 2014).

Zeka. Bilim insanları ileri düzeyde olan bir zekânın yüksek seviyede bir yaratıcılığı garanti etmediğini belirtmektedirler. Ayrıca yaratıcılıkla zekâ arasında çok yüksek bir korelasyonun var olmadığını ve daha zeki bir insanın, daha yaratıcı bir insan olduğu anlamına gelmediğini ifade etmektedirler (Sungur,1997).

Yaratıcılık için belirli bir düzeyde zekâ seviyesi zaruridir. Fakat günümüzde belirli bir alanda üstün bir yaratma seviyenin, yine üstün bir zekâ seviyesine denk

gelmesi mecburiyeti bulunmamaktadır. Üst düzey bir zekâ düzeyi, aynı derecede üst düzey bir yaratıcılığı ifade etmemektedir (San,1985).

Kişilik. Yaratıcı olma ve kişilik özellikleri arasındaki ilişki pek çok araştırmacının ilgi alanına girmiştir. Yaratıcı düşünme özellikleri gelişmiş olan çocuklar sıkça tek başına çalışmayı tercih etmektedir. Zor durumlarda mücadele etmek, karmaşık işlerde başarılı olmaya yönelik uzun soluklu çalışmalarda bulunmak, çoğu zaman onlar için bir zevk haline gelebilmektedir. Esnek ve özgün düşünme becerilerine sahiptirler. Problemlere farklı bakış açılarıyla yaklaşma, esprili olma, çok yüksek hayal gücüne sahip olurlar. Üretken bir yapıları var ve özgür olma gibi kişilik özellikleri görülmektedir. Yaratıcı düşünme özellikleri gelişmiş bireylere, herhangi bir konuda baskı yapılır ve bu baskı artarak devam ettirilse, kişide öğrenme güçlükleri ve davranış bozuklukları, nörotik problemler ortaya çıkabilmektedir (Torrance, 1965).

Problem Durumu

Bu çalışma; duhok ilindeki futbol kulübü sporcularının motivasyon ve yaratıcı fikirlerin arasındaki ilişki.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada, yaratıcı düşünce ve motivasyonun spor branşlarında yüksek performans gösterebilmeleri adına psikolojik yönlerinin ne oranda önemli olduğunu anlayabilmek için Duhok ilindeki futbolcuların yaratıcı fikirlerinin motivasyon başarısı arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Araştırma Problemi

Duhok ilindeki futbol kulübü sporcularının motivasyon ve yaratıcı fikirlerin arasındaki ilişki varmıdır?

Alt problemler. Kulüp oyuncularının motivasyon düzeyleri nelerdir?

-Yaratıcı düşünceyi etkileyen unsurlar nelerdir?

-Motivasyon ve yaratıcı fikir arasında nasıl bir ilişki vardır?

Sayıtlılar

1. Araştırmada kullanılacak olan anketleri araştırmaya konu olan sporcuların içten ve doğru cevaplandıracakları varsayılmaktadır.

2. Veri toplama aracının tüm yetkileri kapsadığı ve görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

1. Bu çalışmada anketteki sorularla sınırlıdır.

2. Anketi cevaplayan sporcuların yanıtlarıyla sınırlıdır.

3. Duhok ilindeki aktif kulüp oyuncularıyla sınırlıdır. Elde edilecek bulgulardan hareket edilerek ulaşılabacak sonuç ve genellemeler, araştırmanın evreni için geçerlidir.

Tanımlar

Futbol: Ayak kullanılarak oynanan top oyunları, çok eski çağlara, milattan önceki dönemlere dayanabilmektedir. Günümüzde oynanan futbol oyununa yakın teknikleri kapsayan ilk ayak oyununun ilk olarak ne zaman oynandığına dair net bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, bir çok gelişime, sosyal ve teknolojik gelişimlere ön ayak olan Çin'de oynanan cuju adlı oyun millattan öncelerine dayanan kaynaklarda tarihteki en eski futbol oyununa benzer olarak belirtilmektedir (Goldblatt, 2008).

Motivasyon: Motivasyon kavramı, en kısa haliyle insanı çalışmaya sevk etmek, çalışmak için kişiyi harekete geçirmek ve isteğini artırmak olarak tanımlanmaktadır. Motivasyonu "kişilerin belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere kendi arzu ve istekleri ile davranmaları" olarak ta söylemek mümkündür (Koçel, 2003).

Yaratıcılık: Yaratıcılık, genel olarak yeni bir şeyler ortaya çıkarabilme kapasitesi ve yeteneği olarak bilinir. Bu durum kısmen doğru olabilir ancak esasında yanlış bir yaklaşımdır. Her yenilik yaratıcı bireylerin eseri olmadığı gibi, gerçekten yaratıcı bireyler de her zaman bir şeyler yaratma imkanı elde edememektedirler. Yaratıcılığın tanımını yapacak olursak; Toplumla aynı olguya

bakan fakat toplumdan farklı olarak algılayan ve farklı reaksiyon veren kişilerin sahip olduğu özellikler olarak tanımlayabiliriz (Macmillan, 1997).

Bölüm 3

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelindedir. Tarama modelleri, geniş grupları içeren evrenden seçilmiş bir örneklem grup üzerinde yapılan geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle incelemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez.

Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir. Durum tespiti için araştırmacı tarafından anket kullanılacaktır. Anket araştırmacı ve anketörler tarafından uygulanacağından uygulama sırasında karşılaşılabilecek sorular cevaplandırılacaktır (Karasar, 1999).

Araştırma Grubu

3.2.1.Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenin; Duhok ilinde 2018-2019 sezonunda futbol kulüplerinde aktif olarak futbol oynayan amatör ve profesyonel erkek sporcu oluşturmaktadır.

3.2.2.Araştırmanın Örnekleme

Araştırma örneklemini; Duhok ilinde 2018-2019 sezonunda futbol kulüplerinde aktif olarak futbol oynayan amatör ve profesyonel 182 erkek sporcu oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada belirlenen amaçlara ulaşabilmek için gerekli olan veriler,

- Araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu,

Kuzey Irak futbol kulüplerinin oyuncularının motivasyonlarını araştırmak amacıyla araştırmacı, 2005 yılında Haidar Abdul-Ridha tarafından çevre için 4 alternatif şeklinde tasarlanan ve 22. Paragrafı içeren matematiksel başarı ölçeği kullandı (Uygundur, Uygun Değildir, Düzeltmeden Sonra Uygundur).

Araştırmacı, kuzey Irak'ın kulüp oyuncularının yaratıcı dűřüncelerini tanımak için, 1989 yılında Bernstein tarafından tasarlanan ve 74. Paragrafı içeren yaratıcı dűřüncesinin ölçüsüne dayandı. Bu tasarım, 2011 yılında Abdulvedud Ahmed Hatab, Nebras Yunus Muhammed ve Hamodi İsam Numan tarafından kararlaştırıldı. Ölçü, Irak topluluğuna tatbiki kararlaştırıldıktan sonra basketbol oyuncularına uygun görülüp 31 paragraftan oluşmuştur. Cevaplar ise, üç alternatiften oluştu kullandı (Uygundur, Uygun Deđildir, Dűzeltmeden Sonra Uygundur) ve kuzey Irak futbol kulüplerinin oyuncularına anketörlerce uygulanacaktır.

Kişisel Bilgi Formu. Dört sorudan oluşan kişisel bilgi formu, öğrencilerin kişisel özelliklerini (cinsiyet, yaş, medeni durum,eğitim durumu) belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin işlenmesi ve düzenlenmesinde, tablo oluşturulmasında Windows MS Word tablolama programı, verilerin tanımlayıcı istatistik ve istatistiksel analizlerinde ise SPSS 17 paket programı kullanılmıştır.

Verilerin istatistiksel analizleri yapılmadan önce verilerin normallik ve homojenlik testi yapılmış ve normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen verilerin normal dağılıma sahip oldukları belirlendikten sonra 2'li grup karşılaştırmaları için independent sample t testi, 2'den fazla gruplar için One-Way Anova testi ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi uygulanmıştır.

Bölüm 4

Bulgular

Tablo 1.

Katılımcıların Yaşa Göre Dağılımları

YAŞ	N	%	Ortalama	S.S	Min	Max
17-20 YAŞ	33	18,1				
21-24 YAŞ	52	28,6				
25-28 YAŞ	60	33,0	2,55	1,01	1	4
29 ve ÜSTÜ YAŞ	37	20,3				
Toplam	182	100,0				

Çalışmaya katılanların Yaşlarına ait bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir. Çalışmaya 33 (%18,1) 17-20 yaş, 52 (%28,6) 21-24 yaş, 60 (%33,0) 25-28 yaş, 37 (%20,3) 29 ve üstü yaş olmak üzere toplamda 182 kişi katılmıştır.

Tablo 2.

Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

MEDENİ HALİ	N	%	Ortalama	S.S	Min	Max
BEKAR	79	43,4				
EVLİ	103	56,6	2,55	1,01	1	4
Toplam	182	100,0				

Çalışmaya katılanların Medeni Durumlarına ait bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir. Çalışmaya 79 (%43,4) Bekar, 103 (%56,6) Evli olmak üzere toplamda 182 kişi katılmıştır.

Tablo 3.

Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

EĞİTİM DURUMU	N	%	Ortalama	S.S	Min	Max
ORTAOKUL	21	11,5				
İLKOKUL	42	23,1				
LİSE	96	52,7				
LİSANS	21	11,5	2,67	0,86	1	5
LİSANSÜSTÜ	2	1,1				
Toplam	182	100,0				

Çalışmaya katılanların Eğitim Durumlarına ait bulgular Tablo 3'de gösterilmiştir. Çalışmaya 21 (%11,5) ortaokul, 42 (%23,1) ilkokul, 96 (%52,7) lise, 21 (%11,5) lisans, 2 (%1,1) lisansüstü olmak üzere toplamda 182 kişi katılmıştır.

Tablo 4.

Katılımcıların Medeni Durumuna Göre Yaratıcı Düşüncelerinin Karşılaştırılması

MEDENİ DURUMA GÖRE YARATICI DÜŞÜNCE	N	Ortalama	F	t	P
BEKAR	79	46,1000	2,67	1,67	0,09
EVLİ	103	44,3000			

Çalışmaya katılanların medeni duruma göre Yaratıcı Düşünceleri Tablo 4'de gösterilmiştir. Çalışma sonucunda medeni duruma göre Yaratıcı Düşüncelerine bakıldığında; bekar olanların Yaratıcı Düşüncelerine ilişkin elde edilen puan (46,1) evli olanların ise (44,3) olduğu görülmüş olup istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 5.

Katılımcıların Yaşa Göre Yaratıcı Düşüncelerinin Karşılaştırılması

YAŞA GÖRE YARATICI DÜŞÜNCE	N	Ortalama	S.S	F	P
17-20 YAŞ	33	44,4242	6,44705		
21-24 YAŞ	52	43,8846	6,83318		
25-28 YAŞ	60	45,8333	7,38107	1,14	0,33
29 ve ÜSTÜ YAŞ	37	46,3243	8,08653		
Toplam	182	45,1209	7,22922		

Çalışmaya katılanların yaşa göre Yaratıcı Düşünceleri Tablo 5'de gösterilmiştir. Çalışma sonucunda yaşa göre Yaratıcı Düşüncelerine bakıldığında; 17-20 yaş (44,4±6,44), 21-24 yaş (43,8±6,83), 25-28 yaş (45,8±7,38), 29 yaş ve üstü (46,3±8,08) olduğu görülmüş olup istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 6.

Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Yaratıcı Düşüncelerinin Karşılaştırılması

Eğitim Durumuna Göre Yaratıcı Düşünce	N	Ortalama	S.S	F	P
ORTAOKUL	21	43,9048	6,26023		
İLKOKUL	42	44,3333	6,41137		
LİSE	96	45,2813	7,02582		
LİSANS	21	45,8095	8,67536	2,38	0,05
LİSANSÜSTÜ*	2	59,5000	17,67767		
Toplam	182	45,1209	7,22922		

Çalışmaya katılanların Eğitim durumuna göre Yaratıcı Düşünceleri Tablo 6'de gösterilmiştir. Çalışma sonucunda Eğitim durumuna göre Yaratıcı Düşüncelerine bakıldığında; Ortaokul (43,9±6,26), İlkokul (44,3±6,41), Lise (45,2±7,02), Lisans (45,8±8,67), Lisansüstü (59,5±17,6) olduğu görülmüş olup istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 7.

Katılımcıların Medeni Durumuna Göre Motivasyonlarının Karşılaştırılması

MEDENİ DURUMA GÖRE MOTİVASYON	N	Ortalama	F	t	P
BEKAR*	79	33,6329			
EVLİ	103	31,9515	4,96	2,05	0,04

Çalışmaya katılanların medeni duruma göre Motivasyonu Tablo 7'de gösterilmiştir. Çalışma sonucunda medeni duruma göre Motivasyonuna bakıldığında; bekar olanların Yaratıcı Düşüncelerine ilişkin elde edilen puan (33,6) evli olanların ise (31,9) olduğu görülmüş olup istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 8.

Katılımcıların Yaşa Göre Motivasyonlarının Karşılaştırılması

YAŞA GÖRE MOTİVASYON	N	Ortalama	S.S	F	P
17-20 YAŞ	33	32,0303	4,31194		
21-24 YAŞ	52	31,5769	4,88433		
25-28 YAŞ	60	32,6500	5,56875	2,85	0,03
29 ve ÜSTÜ YAŞ*	37	34,8649	6,74604		
Toplam	182	32,6813	5,52919		

Çalışmaya katılanların yaşa göre Motivasyonu Tablo 8'de gösterilmiştir. Çalışma sonucunda yaşa göre Motivasyonuna bakıldığında; 17-20 yaş (32,0±4,31), 21-24 yaş (31,5±4,88), 25-28 yaş (32,6±5,56), 29 yaş ve üstü (34,8±6,74) olduğu görülmüş olup istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 9.

Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Yaratıcı Düşüncelerinin Karşılaştırılması

EĞİTİM DURUMUNA GÖRE MOTİVASYON	N	Ortalama	S.S	F	P
ORTAOKUL	21	31,7143	5,56905		
İLKOKUL	42	33,0238	5,04849		
LİSE	96	32,2500	5,26158		
LİSANS	21	33,9048	5,31888	2,60	0,04
LİSANSÜSTÜ*	2	43,5000	19,09188		
Toplam	182	32,6813	5,52919		

Çalışmaya katılanların Eğitim durumuna göre Motivasyonu Tablo 9'da gösterilmiştir. Çalışma sonucunda Eğitim durumuna göre Motivasyonuna

bakıldığında; Ortaokul (31,7±5,56), İlkokul (33,0±5,04), Lise (32,2±5,26), Lisans (33,9±5,31), Lisansüstü (43,5±179,0) olduğu görülmüş olup istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 10.

Katılımcıların Yaratıcı Düşünce ile Motivasyon arasındaki İlişki

YARATICI DÜŞÜNCE İLE MOTİVASYON ARASINDA KORELASYON İLİŞKİSİ	Ortalama	Standart Sapma	N	Pearson Correlation	P
YARATICI DÜŞÜNCE*	45,1	7,22	182	0,58	0,00
MOTİVASYON	32,6	5,52	182		

Çalışmaya katılanların Yaratıcı Düşünce ile Motivasyon arasındaki ilişki Tablo 10'da gösterilmiştir. Çalışma sonucunda yaratıcı düşünce yönünde pozitif bir ilişki görülmüş olup istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç tespit edilmiştir (p<0,05).

Bölüm 5

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tartışma

İnsanlar gelişen ve değişen çevrede gün içerisinde çeşitli sorun ve sıkıntılarla karşı karşıya kalmaktadır. Bazı insanlar bu sorunların üstesinden gelmekte, bazıları ise bu sorunları çözemeyip aşırı stres yaşamaktadır. Yaşadığımız çevre, ekonomik şartlar, sosyal yaşantımız, insanların ruh hali olaylara bakış açısını etkilemektedir. Herkesin olaylara yaklaşımı farklı olmaktadır bu farklılık aslında bizi harekete geçiren daha sağlıklı düşünmemizi sağlayan motivasyon sayesinde. Motivasyon; isteklenme, güdü, harekete geçiren güç olarak birçok tanımlı vardır. Her bireyin motivasyonu gelişim dönemleri açısından değişkenlik gösterebilir. Örneğin; ilkökul çağında ki bir öğrencinin sınıfta soruları cevaplaması için bir silgi, kalem, çikolata öğrenciyi güdülerken, lise ya da üniversite de olan bir öğrenciyi bu pekiştiriciler etkilemez aksine motivasyon düşüklüğü yaşanmasına neden olur. Başarının ön koşulu da motivasyondur. Öncelikle eksikliklerinin farkına varıp içsel motivasyonu sağlayan öğrenciler aile, çevre, öğretmen desteğini de alıp akademik olarak daha iyi bir başarı sergilemiş olacaktır (Erdem, 2019).

Çalışma sonucunda yaşa göre Motivasyonuna bakıldığında 29 yaş ve üzeri olanların motivasyon düzeylerinin diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yapılmış benzer bir çalışmada tenisçilerin başarı motivasyonlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş, elde edilen bulgulara göre, 11-12 yaş ile 13-14 yaş grubunda bulunan tenisçiler ile kıyaslandığı zaman 19 ve üzeri yaş grubunda bulunan tenisçilerin güç gösterme güdülerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yer alan ve farklı yaş gruplarında bulunan sporcular üzerinde gerçekleştirilen benzer çalışmalarda da sporcuların güdülenme düzeylerinin yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği rapor edilmiştir (Yiğit, 2011). Ersöz ve diğerleri (2012: 21) tarafından gerçekleştirilen çalışmada bireysel sporlar ve takım sporları ile ilgilenen sporcuların güdülenme düzeylerinin yaş gruplarına göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya toplam 820 sporcu dâhil edilmiş, araştırmanın sonunda sporda güdülenme ölçeği alt boyutlarından olan bilmek ve başarmak, uyararı yaşamak, özdeşim ve dışsal düzenleme alt boyutlarından elde ettikleri

puanların yaş gruplarına göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna karşılık sporcuların güdülenme alt boyutlarından olan içe atım ve güdülenmeme alt boyutlarına ilişkin puanlarının yaş gruplarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre, güdülenmeme ve içe atım alt boyutlarında 27 ve üzeri yaş grubunda bulunan sporcuların 17-21 ve 22-26 yaş gruplarında bulunan sporculardan daha yüksek puanlara sahip oldukları rapor edilmiştir (Ersöz ve ark., 2012).

Engür tarafından elit sporcular üzerinde yapılan benzer bir çalışmada sporcuların başarıya yaklaşma güdüsü ölçeğinden aldıkları toplam puanın yaş grubu değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği, buna karşılık güç 49 gösterme güdüsü alt boyutuna ilişkin puan ortalamasının yaş grubu değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Söz konusu çalışmada güç gösterme güdüsü puanlarının büyük yaş grubundaki sporcular lehine yüksek olduğu rapor edilmiştir. Aynı çalışmada sporcuların başarısızlıktan kaçınma güdülerinin yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (Engür, 2002).

Araştırmada elde edilen bulguların aksine literatürde yer alan bazı çalışmalarda sporda güdülenme düzeyi üzerinde yaş unsurunun önemli bir belirleyici olmadığı rapor edilmiştir. Akman tarafından bu konuda yapılan araştırmada lise öğrenimi gören oryantiring sporcularının sporda güdülenme düzeylerinin bazı demografi değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda sporcuların güdülenme düzeylerinin yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Akman, 2017). Dirmen tarafından yapılan araştırmada farklı liglerde oynayan futbolcularda yaş grubu değişkenine göre başarı güdülenmesinin incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda futbolcularda başarıya yaklaşma güdüsü, başarısızlıktan kaçınma güdüsü ve güç gösterme güdüsünün yaş grubu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (Dirmen, 2014).

Öğretmen motivasyonunu inceleyen birçok çalışmada yaş değişkeni bakımından istatistiki olarak fark olmadığı sonucu bulunmuştur. Bunun yanında; Ertürk çalışmasında 41 yaş ve üstü öğretmenlerin 20-30 yaş grubu öğretmenlerden motivasyonları daha yüksek bulunmuştur (Ertürk, 2016). Recepoğlu çalışmasında, 22-30 yaş grubu öğretmenlerin motivasyon düzeyi diğer gruplara göre daha yüksek düzeye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu iki çalışma sonucunun birbiriyle zıt olduğu görülmektedir. Beden eğitimi

öğretmenlerinin diğer branş öğretmenlere göre görev ve sorumlulukları değişmektedir (Argon, 2013).

Yapılmış bir başka çalışmada ise diğer çalışmaların aksine Spora katılım güdülenmesinde yaş farklığını ise 12-13-14-15 yaş grubundaki kız sporcuların spora katılım nedenleri arasında, yaş gruplarında farklılıkların olmadığını tespit etmişlerdir. Salguero ve arkadaşlarının, Brodtkin ve Weis'in, ve Barber ve Sukhi'nin araştırmalarında yaşın herhangi bir öneminin olmadığını tespit etmişlerdir (Salguero ve ark., 2004; Brodtkin ve Weis, 1990; Barber ve Sukhi., 1999).

Yaratıcılık, bir problemi çözmek için yeni bir bakış açısı ve farklı bir yolla sonuçlara ulaşılan düşünsel bir aktivitedir. Yaratıcılık bir problem çözme yöntemidir (Sungur, 1997). Bireylerde yaratıcılığı geliştirme ve buna bağlı olarak da problem çözme becerisi kazandırmada sporun önemli bir işlevi olduğu da bilinmektedir (Adair, 2000).

Çalışmamızda yaşa göre yaratıcılık düşüncesine bakıldığında 29 ve üzeri yaşın lehine anlamlı sonuç tespit edilmiştir. Yapılmış benzer bir çalışmada yaşa göre Yaratıcı Düşüncelerine bakıldığında anlamlı bir sonuç görülmemiştir. Araştırmacılar yaptıkları çalışmada yaratıcı düşünme becerilerinde yaş arttıkça bir düşüş olduğundan bahsetmektedirler (Birren ve Schaire 2001). Ülkemizdeki literatürde genellikle okul öncesi dönemdeki çocukların yaratıcı düşüncelerini etkileyen faktörlerle ilgili çalışmalar bulunmaktadır (Ceylan 2008, Atay 2009, Sözer Çapan 2014, Yuvacı 2017). Benzer bir çalışmada Öğrencilerin yaş değişkenine göre problem çözme becerileri karşılaştırıldığında yaş grupları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamaktadır (Kuru ve Karabulut, 2009). Çam (1995), Çağlayan (2007), Yurttaş (2001), Tanrukulu (2002) ve Güçlü (2003) farklı gruplarla yaptıkları çalışmalarda yaşın problem çözme becerisine etkisi olmadığını bulmuşlardır (Çam, 1997; Çağlayan, 2007; Yurttaş, 2001; Tanrukulu, 2002; Güçlü ,2003) . Bu sonuç, problemlerle karşılaşılınca farklı yaş gruplarına sahip olan öğrenciler problem çözme yaklaşımları açısından aynı tutumları sergilemektedir diyebiliriz.

İlerleyen yaşam dönemlerine yönelik olarak Price ve Tinker (2014) yaptıkları çalışmada 'Başarılı yaşlanma teorisi' kapsamında ileri yaşlarda yaratıcı etkinliklerin yararına odaklanmaktadır. Bu çalışmaya göre; yaratıcı etkinlikler kişileri sosyal etkileşime teşvik eder, bilişsel uyarma sağlar ve kendi kendine değer verme duygusu gibi yaşamlarına önemli roller katar. Bu sayede depresyon ve bunama gibi problemlerle daha az karşılaşıldığını bildirmektedirler. Bu çalışmanın

literatürüne genel olarak bakıldığında yaratıcı düşüncelerin bireyler ve toplum için yararlı bir araç olduğu vurgulanmaktadır (Price ve Tinker 2014). Yaratıcılık ve yaş arasındaki ilişki, artan yaşla birlikte zekâ puanlarındaki düşüşe ve bu denklemlere özgün çözümler bulma konusunda güçlükler neden olduğu şeklinde açıklanmaktadır. Genellikle yaratıcılık ile yaş arasındaki ilişki yaşlanmanın olumsuz bir sonucu olarak görülmektedir (Formosa ve arkadaşları 2013).

Torrance (1967), Yaratıcı Düşünce Testini geliştirirken yaşla birlikte yaratıcı düşüncenin arttığı; fakat bazı dönemlerde inişler gözlemlendiğini, bu inişlerin okul ve yaşama ait streslerle ilişkili olabileceğini bildirmektedir (Torrance, 1967).

Sonuç olarak çalışmamız bulgularına göre yaratıcı düşüncenin motivasyonu pozitif yönde etkilediği yaratıcı düşünen kişinin motivasyonu da yüksek olabileceği söylenebilir. Bu bağlamda kişilerin yaratıcı düşünmesini sağlamaya yönelik eğitimlerin verilmesi motivasyonu da olumlu yönde etkileyebilir.

Sonuç

Bu araştırmada; Duhok ilinde futbol oynayan sporcuların yaratıcı dūřünce ve motivasyonları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır.

Çalışmayla ulaşılan sonuçlar ve üzerinde yapılan açıklamalar aşağıda belirtilmiştir. Futbolcuların performanslarının daha iyi olması için motivasyon dūzeylerinin yüksek olması bilinen bir gerçektir.

Medeni durum ve yař değişkenine göre yaratıcı dūřünce futbolcularda evli yada bekar olmaları yada yaşlarının farklı olması arasında anlamlı bir sonuç bulunmamıştır.

Eđitim durumu deđiřkeninde eđitim dūzeyi artıkça yaratıcı dūřüncenin arttıđı ve anlamlı sonuç elde ettiđi görülmektedir.

Medeni durum, yaş ve eğitim durumları değişkenlerine baktığımızda motivasyon ile aralarında pozitif bir ilişki olduğu çalışmamız sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Duhok ilinde futbol oynayan sporcuların yaratıcı dūřünce ve motivasyonları arasındaki ilişki incelendiğinde; yaratıcılık artıkça motivasyonun artığı yani kiři yaratıcı dūřüncesini ortaya koyduğu zaman yada bir şeyler ürettiği zaman yaptığı iři yada eylemi daha büyük bir motivasyonla yerine getirdiği anlaşılmaktadır. Kiřinin sorun çözmesi, üretmesi, doğru kararlar alabilmesi yaratıcı dūřünceyle ilişkili olabilecek her eylemin motivasyonu artıracadığı çalışmamız sonucunda ikisi arasındaki anlamlı ilişkiyle ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç bize yüksek performansın fiziksel çalışmanın yanı sıra psikolojik desteklerle daha olabileceği anlamına geldiği denilebilmektedir.

Öneriler

Çalışma sonucunu göz önünde bulundurularak bazı önerilerde bulunabiliriz;

- Her birey birbirinden farklı olduğu göz önünde bulundurularak yaratıcı düşüncelerini geliştirmek için farklı ilgi alanlarına yönlendirme yapmak gerekir.
- Kişilerin genel becerilerini ve yaratma yeteneklerini keşfetmeleri için eğitimler ve çalışmalar yapılması gerekmektedir.
- Eğitim seviyelerinin her kademesinde eğitimler ve olanaklar sağlanıp, öz yeterlilik alanında çocuklara yol gösterilmesi gerekir.
- Sporcuların çok yönlü gelişimlerine geliştirmek için ders dışı etkinlikler için sportif faaliyetlere yönlendirmesi gerekmektedir.
- Yaratıcı düşünce her bireyde vardır ve bu yetenekler eğitim ortamında doğru teknikler hazırlanarak geliştirilmesi gerekir.
- Sporsal, kültürel ve sosyal alanları geliştirip yaratıcılığın gelişmesini sağlamak gerekir.
- Eğer motivasyon artırılmak isteniliyorsa psikolojik destekler alınmalı ve bunlardan biri olan yaratıcılığın motivasyonu artırması için sporculara öğretilmesi yönünde çalışmalara başlanması gerekmektedir.

Kaynaklar

- Acat, M. B., Demiral, İ. O. S., & Merkezi, E. Ö. D. E. (2002). Türkiyede yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 31(31), 312-329.
- Açıkgöz, K.(2003). *Aktif Öğrenme*, izmir: Eğitim Dünyası Yayınları.Akademi.
- Adair, J., (2000). *Karar verme ve problem çözme*. (Çev: Dr. Nurdan Kalaycı), Gazi Kitabevi.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 343-361.
- Akdoğan, E. (1992). *İlkokul 2. sınıfa devam eden çocukların yaratıcılık düzeyleri ile ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* Ankara: Hacettepe Üniversitesi: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Akman, A., (2017). *Oryantiring sporu yapan lise öğrencilerinin sporda güdülenme düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Erzurum: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi
- Aktükün, İ. (2010), *Futbolun Siyasi Tarihine Kenar Notları*, Cogito, No:63: Dünya Gözüyle Futbol, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, s.8-26
- Alsancak Sırakaya, D. (2015). *Tersyüz sınıf modelinin akademik başarı, öz yönetimli öğrenme hazır bulunuşluğu ve motivasyon üzerine etkisi*. Ankara: Yayınlanmamış Doktora Tezi
- Aral, N. (1992). *Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki ortaokul son sınıfa devam eden öğrencilerin yaratıcılıkları ile ilgili alanların bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Argon, T., & Ertürk, R. (2013). İlköğretim okulu öğretmenlerinin içsel motivasyonları ve örgütsel kimliğe yönelik algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 159-179.
- Arık, A.(1990).*Yaratıcılık*, Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi, Ankara, Metropol Matbaası.
- Aslan, A. ve Kuru, E. (2002). Profesyonel ve amatör futbolcuların başarı motivasyonu farklılıkları ve sportif tecrübe ile ilişkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 23-30.

- Aslan, E. , Kamaraj, I. Ve Aktan, E. (1997). Anaokulu eğitiminin yaratıcılık ve yaratıcı problem-çözme becerisi üzerindeki etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 , 37-48.
- Atay, Salim (2009). Narsistik kişilik envanteri'nin türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi University Journal of Economics & Administrative Sciences*, 11(1).
- Azeez, A.O. (2016). *14 -16 yaş grubu iraklı ve türk erkek çocukların spora özgü başarı motivasyon düzeylerinin incelenmesi*. Gaziantep Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Bağcıoğlu, Z. (2017). *Çalışanlarda motivasyon ve örgütsel bağlılık*. Beykent Üniversitesi, İstanbul: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Baker, F.C. (1990). *Sport psychology, Concept And Applications*, John Wiley&Johns. England. 1990
- Barber H., Sukhi H., "The influence of parent-coaches on participant motivation and competitive anxiety in youth sport participants". *Journal of Sport Behavior*, 22 (2), pp. 162-180, 1999.
- Bartzer, S. (2001). The development of creative thinking through an adequate engineering education. *International Conference On Engineering Education*: 18-23.
- Başer, E. (1985). *Uygulamalı spor psikolojisi*. BSY Yayınları.
- Başer, E. (1998). *Uygulamalı spor psikolojisi*. 3. Basım, Bağırhan Yayınevi, Ankara, S: 186-187-188
- Bora, M.V. (2013). *Beden eğitimi öğretmeni ve sporcu öğrenciler arasındaki iletişimin sportif başarı motivasyonu ile ilişkisi*. Harran üniversitesi, Şanlıurfa: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Brodkin, P., Weis, M.R., "Developmental differences in motivation for participating in competitive swimming. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 12, pp. 248-263, 1990.
- Cenikli, A., Dalkılıç, M., Yiğit, E., & Bozkurt, V. (2017). *Modern futbolun tarihi* diyalektolog, (14).

- Çağlayan, H.S., (2007). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğrenme biçimleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi*. Gazi Üniversitesi. Ankara: Yayınlanmamış doktora tezi,.
- Çakmak, A. (2005). *Anasınıfına devam eden altı yaşındaki köy ve kent çocuklarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Kırıkkale Örneği)*. Ankara: Ankara Üniversitesi: Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Çam , S., (1995). Öğretmen adaylarının ego durumları ile problem çözme becerisi algısı ilişkisinin incelenmesi. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 6:37-42.
- Çam, İ. (1990). Sporda bir olgu olarak motivasyon ve motivasyonun sportif performans üzerine etkileri. *DE Sağlık Bil. Enst.*
- Çelik, A. (2011). *Spor kulüp yöneticilerinin çatışmayı yönetme stratejilerinin mükemmeliyetçilik özellikleri ve motivasyon düzeyleriyle ilişkisi*. Gazi Üniversitesi, Ankara: Yayınlanmamış doktora tezi.
- Demir, M.K. ve Budak, H. (2017). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme, Motivasyon, Biliş Üstü Becerileri İle Matematik Dersi Başarılarının Arasındaki İlişki. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 30-41.
- Dirmen, A. (2014). *Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması*. Marmara Üniversitesi, İstanbul: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Engür, M. (2002). *Elit sporcularda başarı motivasyonunun, durumluk kaygı düzeyleri üzerine etkisi*. Ege Üniversitesi. İzmir: Yayınlanmamış doktora tezi.
- Erdem, D. (2019) Spor bilimleri fakültesi ile beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerinin incelenmesi.. Fırat Üniversitesi. Elazığ: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Ersöz, G., Öztürk, M., Kılınç, F., Koşkan, Ö., & Çetinkaya, E. (2012). Sporcuların güdüsel yönelimlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 15-26.
- Ertürk R. Öğretmenlerin iş motivasyonları. *Eğitim Kuram ve Uygulamaları Araştırma Dergisi* 2016, 2: 3, 01

- Eyigün, E. (2015). *Örgütlerde motivasyon-verimlilik ilişkisi ve sağlık çalışanları*. Beykent Üniversitesi, İstanbul:Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Formosa, M., Hansen, Anna, Kling, Sofia, Sraml, G. Jakoba (2013). Creativity, lifelong learning and the ageing population. *Ostersund, Sweden: Jamtli Förla*, 78-91.
- Gardner, H. (1983). *Fraser of mind: the theory of multiple intelligence and the influence on classroom instruction*. Immaculate University Usa: Unpublished doktora thesis
- George S. (1997). *Motivasyon mucizesi*. Çeviren: Kaplan U. Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Gill, D. L. (1986). *Psychological dynamics of sport*. Champaign, Il: Human Kinetics.
- Giulianotti, R. (2000). Football: a sociology of the global game, Cambridge, *Polity Press*.
- Goldblatt, D. (2008). *Ball is round: a global history of soccer*, New York, Riverhead Books.
- Güçlü, N., (2003). Lise müdürlerinin problem çözme becerileri, *Milli Eğitim 80.Yıl Özel Sayısı*.160: 272-300.
- Hosseinalipour, F. (2015). *Üniversiteli öğrencilerin sporda motivasyon düzeyleri ve stresle başa çıkma yöntemlerinin incelenmesi*. Gazi Üniversitesi, Ankara: *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*.
- İkizler C. Ve Karagözoğlu C. (1997). *Sporda başarının psikolojisi*. Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Kamaraj, I., & Aktan, E. (1998). Okul öncesi eğitimde yaratıcılık ve problem çözme becerisi. *Çağdaş Eğitim*, 244, 55-60.
- Kantar, H. (2013). *İşletmede Motivasyon*. İstanbul: Kum Saati Yayınları.
- Karagöz, M.M. (2002). *Spor yapan ve yapmayan bedensel engellilerin bazı fizyolojik ve antropometrik ölçümlerinin kıyaslanması.*, Niğde Üniversitesi. Niğde: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Keskin, B. (2008). *Çalışanların performanslarını arttırmada bir araç olarak motivasyon ve motivasyon teknikleri*. Atılım Üniversitesi, Ankara: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Koç, Ş. (1994). *Spor psikolojisine giriş*. Saray Tıp Kitabevi, S.201.
- Konter, E. (1995). *Sporda motivasyon*. Saray Tıp Kitabevi, İzmir
- Koruç, Z. (2002). Sporda self determinasyon kuramı, *7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, 279-285.
- Karabulut E O. Ritim Eğitimi ve Dans Dersi Alan ve Almayan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Bakımından İncelenmesi. GÜ, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 29, Sayı 2 (2009) 441-458
- Kuru E, & KARABULUT, E. O. (2009). Ritim eğitimi ve dans dersi alan ve almayan beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2).
- Kusan, O. (2014). *Güreş, boks, taekwando branşındaki elit düzeydeki sporcuların başarı motivasyonunun çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi . Ankara: *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*.
- Macmillan, I.C. and Mcgrath, R.G. (1997). Discovering new points of differentiation, *Harvard Business Review*, Vol. 75 No.4, pp.133-8.
- Nichols J.G. ve Robert G.C. (1992). The general and the specific in the devolopment andexpression of achievement motivation; motivationin sport and exercise, *Humankinetics Boks*, S: 65-69.
- Öncü, T. (1989). *Torrance yaratıcı düşünce testleri ve wartegg-biedma kişilik testleri aracılığıyla 7-11 yaş çocuklarının yaratıcılığı ve kişilik yapıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Ankara Üniversitesi. Ankara: Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Pelletier, L. G., Tuson, K. M., Fortier, M. S., Vallerand, R. J., Briere, N. M., & Blais, M. R. (1995). toward a new measure of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and amotivation in sports: the sport motivation scale (sms). *Journal Of Sport And Exercise Psychology*, 17(1), 35-53.

- Perry, J. Ross, M. Weinstock, J. ve Gfeller, J. (2017). Examining the Interrelationships between Motivation, Conscientiousness, and Individual Endurance Sport Performance. *Journal of Sports Science*, 5, 146-156.
- Price, Katharine A. ve Anthony M. Tinker. (2014). Creativity in later life. *Maturitas*, 78(4), 281-286.
- Rawlinson, G.J. (1995) *Yaratıcı düşünme ve beyin fırtınası*, (Çev. Osman Değirmen), İstanbul, Rota Yayınları, Bireysel Yatırım Dizisi
- Ronning, R.R. Ve Diğerleri, (1989). Handbook Of Creativity. *New York: Plenum Press*.
- Rouquette, M.L. (1994). *Yaratıcılık*, Çev. Gürbüz, I. İstanbul: İletişim Yayınları
- Koçel T, (2003) İşletme Yöneticiliği, İstanbul, Beta Yayınları, 633-653.
- Sak, U.(2011). *Üstün yetenekliler eğitim programı* (Üyep) , Ankara, Maya
- Sak, U.(2014). *Yaratıcılık gelişimi ve geliştirilmesi*, Ankara, Vize Yayıncılık.
- Salguero, A., Gonzalez-Boto, R., Tuero, C., & Marquez, S. (2004). Relationship between perceived physical ability and sport participation motives in young competitive swimmers. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 44(3), 294-299.
- San, İ. (1985). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ankara Üniversitesi Basım Evi.
- Seker, S.E. (2015). Motivasyon teorisi (Motivation Theory). *Yönetim Bilişim Sistemleri Ansiklopedisi*, 2(1), 22-26.
- Selçuk, Z., Kayılı, H., ve Okut L.(2003). *Çoklu zekâ uygulamaları*, Nobel Yayın Dağıtım,II.Baskı,Ankara,şubat-2003.
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M. ve Tetik, B. (2010). Sporculardaki başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası insan bilimleri dergisi*, 7(1), 226-239
- Sternberg, R.J. (1999). Developing creativity. *Handbook Of Creativity*. Cambridge, England: *Cambridge University Press*.
- Sungur, A., (1997). *Yaratıcı düşünce*, Evim Yayınları, İstanbul
- Tanrıkulu, T., (2002). *Yetiştirme yurtlarında ve aile ortamında yaşayan ergenlerin bilişsel yapıları (olumsuz otomatik düşünceler) ve problem çözme becerileri*

açısından incelenmesi. Marmara Üniversitesi, İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Torrance, E. P.(1967). Scientific views of creativity and factors affecting its growth.

Torrance, E.P. (1965). Rewarding Creative Behaviour, *New Jersey*, Hall Inc

Torrance, E.P. (1974). Torrance test of creative thinking, verbal test forms a and b (Figural A And B), II: *Scholastic Service Inc.* Bensenville.

Torrance, E.P. (1994). Just Wanting To Know, Pretoria: *Benedic.*

Treasure D.C. (1997). Perceptions Of The Motivational Climate And Elementary Schoolchildem'S Cognitive And Affective Response, *Journal Of Sport & Exercisepsychology*, S: 19, 278-290.

Treffinger, D. J. (1996). Dimensions Of Creativity ,*Florida: Florida Centre For Creative Learning Co.*

Treffinger, D. J. (2007). Creative problem solving (cps) powerful tools for managing change and developing talent. *Gifted And Talented International.* 22(2), 8-18.

Turhan, M. (2009). *Profesyonel futbolcularda depresyon düzeyi, anksiyete düzeyi ve kişilik özellikleri ile sporda başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi.* İstanbul Maltepe Üniversitesi, İstanbul: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Ünsal, H. (2012). Harmanlanmış öğrenmenin başarı ve motivasyona etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-27

Wahl, A. (2005). *Ayaktopu: Futbolun Öyküsü*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları

Walberg, H. (1984). Improving The Productivity Parnes , S. J.(1988). Vizioning, New York: Dok.

Yalçın, İ. (2015). *İşitme engelli futsal sporcularının başarı motivasyon düzeylerinin incelenmesi.* Fırat Üniversitesi, Elazığ: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Yaman, A. (2017). *Toplam kalite yönetimi uygulamaları ile iş gören motivasyonunun iş tatmini üzerine etkilerinin incelenmesi: bir devlet hastanesinde araştırma.* İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Yamatomo, K. (1969). *Mental health and educative process*, Newyork, *Read Mc, Nally Company*.

Yiğit, A. Y., (2011) *Orta öğretimde okullar arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin güdülenmişlik düzeyleri*. Gazi Üniversitesi, Ankara: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Yurtaş, A., (2001). *Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin empatik becerileri ile problem çözme becerilerinin karşılaştırılması*. Atatürk Üniversitesi: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Öz Geçmiş

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ahmed Hussein AHMED

Doğum Yeri ve Tarihi : IRAK/DUHOK / 15.04.1987

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Duhok üniversitesi eğitim ve spor fakültesi

Yüksek Lisans Öğrenimi : Y.Y.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller : Kürtçe / Arapça /İngilizce /Türkçe

Bilimsel Faaliyetleri :-

İş Deneyimi

Projeler : -2015 yılında Zerevani kulübünün genç takımın kaleciler antrenörü.
-2016 yılında Zerevani kulübünün bayan takımının kaleciler antrenörü.
-Şimdi Sita futbol akademisinin antrenörü.

Çalıştığı Kurumlar : Irak/Duhok politeknik üniversitesi

İletişim

Cep telefon :05342491006

E-mail : ahmed87sport@gmail.com

T.C
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 14/11/2019

Tez Başlığı / Konusu:

Duhok İlindeki Futbol Kulübü Oyuncularının Yaratıcı Fikirleri ve Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 60 sayfalık kısmına ilişkin, 14/11/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından TURNİTİN intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 19 (On Dokuz) dir.

Uygulanan filtreler aşağıda verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit inatch size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi inceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

İmza
14.11.2019

Adı Soyadı: Ahmed Hussein AHMED

Öğrenci No:179403013

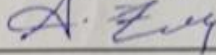
Anabilim Dalı: Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı

Programı: Tezli Yüksek Lisans

Statüsü: Y. Lisans Doktora

DANIŞMAN ONAYI
UYGUNDUR

Prof.Dr. Abuzer TAŞ

ENSTİTÜ ONAYI
UYGUNDUR

Enstitü Başkanı İmza
(Unvan, Ad Soyad, İmza)